Uno von Trasenberg. Berättelse af Friherre Dolk. II Delen

Bokutgåva

Strengnäs, 1809.

* * *

7.

Friherrinnan von Trasenberg satt jemte en gammal Hus-Mamsell (Helena Snut) vid den öpna salsdörren och knäpte rutor på et sidentäcke, och på gården sprungo husets yngre barn musicerande ur hvar sin ton på barkflöjter, hvilket gemensamt med den hemkommande boskapens bölande, utgjorde et altför champetert tutti. –

Hof-Junkaren sjelf hade gått ned til qvarnen, der han stod i sin gamla grå surtout och grönspräckliga halmhatt, til halfs lutad genom qvarndörren emot sin stadiga runnkapp, för at språka med en gumma, som satt på en rågsäck innanföre och stickade på en grof ullstrumpa. – Vissa icke obehagliga minnen af ungdomstiden hade uplifvats hos Hof-Junkaren vid gummans åsyn; han påminte sig, at hon, för några och tjugu år tilbaka, varit en hygglig kammarpiga i hans föräldrars hus, och roade sig derföre at fråga henne, om hon mindes honom den tiden.

Ja gu gör jag så, svarade gumman, nog mins jag nådig Herrn mången gång och Herr Lars med; han var endå en rar herre han ock, fast han, höll litet efter flickor. – Må han lefver eller är död?

Guvet om han lefver! svarade Hof- Junkaren, han reste utrikes för många Herrans år sen, och ingen har sedermera hört det minsta af honom. –

Pappa! Nu kommer Uno! ropade barnen och sprungo förbi qvarnen. – Hof-Junkaren vände sig om och hörde något åkdon rulla öfver hällarna i skogen; han trodde derföre äfven, at det var hans son, som återkom ifrån Stockholm.

Nu framskymtade en öfvertäckt vagn emellan träden. Barnen, som sprungit til mötes i hopp at träffa bror Uno, kastade vid denna oväntade syn sina barkflöjter i diket, och återvände i fullt språng, likasom jagade af fienden Alléen utföre in på gården. – Hof-Junkaren tog sig om hakan, och kände sit skägg nog långt, betraktade sina leriga stöflor, och fann mindre passande med sit stånd, at visa sig med et så landtligt utseende, i händelse de främmande, som det syntes, vore af värde; han smög sig derföre in i qvarnen, och tittade endast fram bakom dörren medan vagnen rullade förbi, på det han sedan genom köksvägen obemärkt skulle kunna komma til sina rum och putsa sig.

Friherrinnan hade likaledes vid första åsynen af vagnen, fått rätt brått om at få undan sin sybåge, alla lappar, krita, bomull och dylikt, och kunde derföre icke eller genast visa sig.

Vagnen rullade emedlertid in på gården och stadnade vid farstugbron. En betjent öpnade vagnsdörren, och hjelpte derur en halt herre med kryckkäpp, Casqvette och Nankinsråck; en hvitlurfvig pudelhund klippt som et lejon med coup de vent m. m., hoppade äfven ur vagnen och följde sin linkande Herre trapporna upföre.

Mamsell Snut, som i brådskan kastat på sig en damastservet i brist af halsduk, och derigenom fått et ganska nunnlikt utseende, var emedlertid utsänd, för at taga emot; hon stod derföre i et hörn af farstun och neg. Den

främmande herrn, som var närsynt, betraktade grinande genom sin lorgnette denna i sanning icke vackra qvinna; men sade på en lång stund icke et ord; hon å sin sida visste ännu mindre något at säga, och neg derföre immerfort. – Ändteligen tog den resande til ordet, och ropade med en förtviflad älskares åtbörd. – Mamsell Lena! känner hon mig intet mer?

Dig som gifvit mig den första kyss och som först lärt mig älska, dig vill jag följa, då den fega döden gömmer dig i högen – – Så svarade Signe lille sin Hagbarth, men så svarade icke Mamsell Snut, då nu Lars Trasenberg tiltalade henne på detta sätt, oaktadt förhållandet, nåstan varit detsamma.

Herr Lars! ropade gumman nigande, och slog tilhopa sina magra händer, nå alldrig kunde jag tänka at så se honom mer. – Lars Trasenberg omfamnade nu gumman, och tryckte en kyss emellan hennes näsa och utstående haka – läpparne kunde han icke mer få någon reda uppå.

Benägne Läsare! jag fruktar, kanske icke utan skäl, något missnöje å Läsarens sida, öfver det ringa hopp början af denna fortsättning af Uno von Trasenberg meddelar. Författaren til Första Delen hade med oro funnit något dylikt i anseende til sit arbete, och ofta i tysthet erkänt för mig, at han blifvit nämnd såsom elak och dum; i sanning eftertänkeliga ord – hvarföre han en dag tiltalade mig sålunda; Bästa Herr Konductör! det är för mig möjligt, at med heder få Uno ur tunnan, om Herr Konductörn tror sig om en sådan förrättning – vågar jag anhålla om gunstbenäget biträde? – Nog skall jag hjelpa honom ur tunnan, svarade jag. – Tackar ödmjukast! ropade han, då torde Herr Konductörn vara så god och laga så, at det blir någon plan i boken, at Uno får någon bestämd karakter o. s. v. Då jag började boken, tillade han, öfvertänkte jag icke (likt många andra) at den, som utan tilräckliga kunskaper och utan en sann menniskokännedom företar sig at skrifva Romaner, förr eller senare nödvändigt skall ångra sig. – Jo jo, svarade jag, med nåson förlägenhet öfver mit för hastade löfte, jag finner nu än mer rätta andemeningen af dessa hans ord, och at hvad plan och karakter beträffar, vissa oöfvervinnerliga hinder ligga mig i vägen, men för öfrigt har jag ännu det hopp, at hazarden skall hjelpa mig til några interessanta scener, och anhåller derföre om litet tålamod, åtminstone tre eller fyra Kapitel, jag försäkrar vid alla mina vers – (ehuru många de än må vara) at jag sedan skall låta en ung oskyldig flicka framträda, som oaktadt de mäst listiga försåt, dock med seger skall behålla den dyrbara skatt, som en gång förlorad, icke med alla Indiens skatter kan återköpas, jag menar oskulden, den en listig Hofman, vällustig Grefve eller lömsk och hycklande Munk velat bortröfva; och den sköna dygden i trasor och den svarta lasten i siden skola äfven framställas, den förra segrande och den senare krossad i stoftet – skulle likväl, detta oaktadt, mit bemödande at skrifva dugligt misslyckas, så får jag i parenthes nämna, at det i sjelfva verket hvarken är för at roa eller trötta Allmänheten som jag skrifver, utan för at roa mig sjelf, eller kanske rättare, ty jag har just icke mycket roligt deraf, för at undvika något ledsammare, nemligen ren sysslolöshet, hvilket för mig, som i många saker är alldeles egen, faller sig liksom litet ledsamt. – Om således denna fortsättning af Uno von Trasenberg kommer til allmänhetens kunskap, och derigenom åstadkommer olyckor och förderf, är det icke mit fel, utan må då Friherre Dolk, som tvifvelsutan utgifvit boken, vara den vördade allmänheten ansvarig för följderne.

Til bevis af min upriktighet, vill jag nu i största korthet göra af med den bereste Trasenberg, för at desto förr komma til de interessanta scener jag lofvat. –

Efter flere års vistande i Indien, dit denne Trasenberg, af böjelse för äfventyr och äfven i hopp at förvärfva förmögenhet, begifvit sig, hade han ändteligen, vid en annalkande ålder, och med en af mödor försvagad hälsa, börjat längta til sit fädernesland, för at der använda sin förmögenhet i en egendoms-handel. – At Hof-Junkaren och Friherrinnan emottogo en rik bror och slägtinge med återseendets hela glädje är ganska naturligt, och han, som med så mycken värma omfamnat den gamla Mamsell Snut, njöt med den fullaste känsla den länge saknade sällheten, at omges af anhöriga, och at återse sin fädernebygd. –

Länge varade likväl icke denna ömsesidiga glädje, endast tvänne dagar, och Lars Trasenberg var för altid

borta. En obetydlig opasslighet, en liten diarrhé och händelsevis upkastning, härrörande af en liten förkylning, hindrade honom första aftonen at deltaga i soupéen och njuta något af Friherrinnans delicata sparris, hvarföre hon af en olycklig omvårdnad efterskickade närmaste Läkaren Stads- Physicus Assessor Trög, och detta knäckte honom alldeles. Denne, en i öfrigt lärd man, och i stort rop at icke vara Charlatan, emedan han på alla ställen uprepade det sanna men utnötta yttrandet, at man ej kan säga om Läkarevetenskapen gjort mer godt än ondt i verlden, – tog litet miste om sjukdomen, den han kallade Cholera, och kurerade innom dygnet ihjäl Herr Lars Trasenberg, hvars död han sedan såg varit oundvikelig.

Med möda hann den afledne at i tvänne vittnens närvaro upsätta sit Testamente, til följe hvaraf Hof-Junkaren, såsom närmaste slägtinge, väl utnämndes til universal – arfvinge; men dessutom, oberäknadt en summa til en trogen betjent, anslogs et betydligt kapital til et fruntimer vid namn Beata Warning, med vilkor at, i händelse hon vore död och efterlemnat något barn af en viss ålder, summan då skulle tilfalla hennes barn; – skulle åter båda vara döda, borde räntan deraf användas til et visst antal fattiga flickors upfostran, hvartil likväl förnämligast flickor af vackert utseende ägde företräde, emedan en sådan naturens förmon lättast förvandlar dessa arma kräk til lastens olyckliga offer och de uslaste varelser i naturen – en disposition af ojemförligt mycket större nytta, än den en rik fru några år förur gjorde af en betydlig summa til et dans-sällskap i Stockholm – Sofve, likväl äfven hon i ro, och måtte hon alldrig få höra någons klagoljud ifrån vår jord, hvarken öfver detta eller något annat dans-sällskap.

Samma dag Testamentet blef undertecknadt, afsomnade denna hedersman med lugn, tacksam emot Försynen, som i hans sista stunder låtit honom erfara kärlek och vänskap af alla som omgåfvo honom. I sanning sällsynt nog för en gammal rik ungkarl.

_____

8.

At just då Uno och Sofi nedfallit i tunnan, Kyrkoherden Husælius skulle inträda i trädgården, trodde jag med full visshet; men det förhöll sig alldeles icke så. – Comministern Pedell deremot inträdde just i detsamma. – På några stegs afstånd, stadnade han och betraktade hjelten i tunnan; idéen om Diogenes i sin tunna framställde sig genast för honom, och Alexanders ord til Filosofen tyckte han här rätt väl kunna användas. Om jag, ropade han derföre, intet vore Pedell, ville jag vara min gunstig Herre! Detta infall roade honom innerligt; men Uno deremot, som icke tyckte at saken var at skämta med, roade det platt intet. – Bästa Herr Comminister hjelp oss! ropade Sofi. – Pedell lyftade då henne ur tunnan, och Uno hjelpte sig sedan sjelf. – Nu först kom Kyrkoherden Husælius, som gladde sig innerligen at träffa sin fordna eleve. – Alla fyra följdes sedan in, der Sofis mor redan hade dukat bordet, och framsatt alla mandelrutor som blifvit gömde sedan inträdes-kalaset.

Den landtliga måltiden, huru Pedell, en sällskapslik karl, som tog sig en och en half sup före maten, och stundom äfven en så kallad pärla på första rätten, med åtskilliga okända familje-anecdorer inom Preste-Ståndet förskönade bords-discursen, torde ej löna mödan at vidlyftigt beskrifva, äfvensom Husælii första samtal med Uno torde vara af föga interesse.

Då soupéen var gjord och Pedell tagit sin hatt för at vandra, utbad han sig den äran, at följande dagen få se Herr Kyrkoherden med sit främmande hos sig på frukost. Uno, som ej kunnat få något tilfälle at fråga efter Mari, biföll detta gerna, och lofvade at infinna sig; emedlertid frågade han Kyrkoherden, sedan Pedell aflägsnat sig, om Comministern nyligen hade fått någon ny hushållerska, och huru han blifvit bekant med henne. Husælius svarade dertil, at så förhöll sig, och at Pedell, som förmodeligen snart ämnade gifta sig med henne, sistledne marknad gjort hennes bekantskap i O * *. Om han gifter sig med henne, då beklagar jag honom, sade Uno, som berättade sin bekantskap med Mamsell Sydén. Husælius afhörde den med förundran

och missnöje, – ja så, sade han, hon har likväl et så redbart utseende, kanske hade hon kunnat bli en bra menniska, utom den der Kaptenen, Gubben Spindler har rätt, fortfor han: Förbannad vare den niding, som går at upställa nät för den rena oskulden! Förbannad den bof, som fjäskar kring flickor, för at genom sött prat förvandla deras blygsamhet i fräckhet. Ganska rätt, ropade Uno med värma. – Husælius betraktade honom, och undrade på detta utrop af en yngling vid 19 år, men at det icke var förställning, uptänkte han lätt, och högfärdades nästan öfver sin lärjunges upfostran. – Med dylika tänkesätt, sade han, skall min systers öden säkert väcka deltagande; äfven hon är et varnande exempel. Uno blef upmärksam, och utbad sig det nöjet, at få höra den aktningsvärda fruns öden, hvilket Husælius biföll.

Som Husælii berättelse var något lång, och dessutom ofta afbröts af Unos frågor, vill jag i något större korthet hafva äran meddela den.

Beata, Husælii halfsyster, hade som barn blifvit antagen til sällskap åt den unga Fröken Odalsvärd på Gustafsdahl, sedermera Friherrinnan Stjernbock dersammastädes; hennes beskedliga upförande gjorde henne omtyckt, och hon blef upfostrad lika med Fröken sjelf, och lefde så til några och tjugu års ålder. – Sent en mörk och stormig höstafton, då båda flickorna händelsevis stodo utmed den sprakande spiselden i köket och språkade med pigorna, inträdde en gammal gumma, och anhöll om nattqvarter. – – Gå til byen Mor! här får ingen ligga, svarade den vresiga hushållerskan, som stod med ena handen för sit röda ansigte och rörde i sötgröten. – Regnet smatrade på rutan, och den lilla jernflaggan på bodtaket for gnislande fram och åter för stormvinden. – Beata tyckte det vara altför hårdt at drifva gumman ut i et så elakt väder, och bad derföre hushållerskan at lemna henne rum. – Af tacksamhet erböd gumman sig at spå flickorna, dem hon ansåg vara den ena frun i huset, och den andra hennes ogifta syster; för ro skull tilläto de henne det, och fröken, som var yngst, framgaf först sin hand til betraktande. – En guldsmidd herre skulle komma långt ifrån med kuskar och lakejer och pengar som gräs, för at fria – lycka och välsignelse, barn och blomma, skulle vidare bli hennes framtida lott. – Nu kom ordningen til Beata. – Gumman drog fryntligt på munnen och nickade med hufvudet, under det hon ömsom betraktade hennes hand och ömsom hela hennes person: Ändteligen öpnade hon sin mun, och talade med et orakels mystiska språk: ”Inom sju månader skall lilla Grefven födas, och han skall bli lika lycklig som vacker.” – Förskräckt ryckte naturligtvis flickan handen tilbaka vid denna oväntade profetia, ty hon var hvarken gift, eller som man kände, förlofvad. Gumman fann då först sit misstag om person, men kunde det oaktadt på intet sätt förmås at återtaga, hvad hon en gång sagt. Alla närvarande skrattade åt den orimliga spådomen; endast Mamsell Beata sjelf var dervid alfvarsam och sade intet. – Snart började hennes glättighet försvinna, och folket hviskade sig emellan, at spådomen kunde vara sann. Den var icke eller alldeles utan grund. En skurk af börd, fortfor Husælius, en usling som sedan nödgades rymma, förmodeligen för andra brott, hade med sött prat tilvunnit sig den oerfarna flickans kärlek, och i tysthet förlofvat sig med henne. Nu skref hon til honom en billett och besvor honom at komma, för at rädda hennes ära, men fick intet svar derpå; få dagar derefter erhöll hon i stället den säkra underrättelsen, at han rymt. At beskrifva hennes belägenhet och bekymmer härvid, är omöjligt. Förnedrad och ovärdig den godhet hon njutit af sit Herrskap, packade hon en afton tilsammans sina kläder i et knyte och smög sig bort. Under et främmande namn uppehöll hon sig sedan hos en slägtinge på en aflägsen ort, hvars godhet hon har at tacka för den goda upfostran hon kunnat ge sin dotter.

Uno hade afhört denna berättelse med största deltagande; men vågade icke at begära veta namnet på den person Husælius med så föraktliga färgor skildrat, han trodde detta vara en hemlighet, och vördade den.

Klockan var redan 10, då herrarne som setat i trädgården, åter gingo in för at söka hvilan. Sofi satt på farstugbron och sydde. *Natthugg!* ropade Uno, i det han klappade henne på axeln och sprang förbi; hon slog med sin lilla hand ester honom, men Uno var redan undan, och följde Husælius trapporna upföre til sit rum. Sedan han blifvit ensam, öpnade han sit fönster. – Aftonen var så skön, och hans egen ställning så lycklig, at han i svärmeriets verld häldre satte sig vid fönstret, än han lade sig. – En sångröst väckte hans

upmärksamhet; han lyssnade, sträckte sit hufvud, och uptäckte Sofi ännu sittande på tröskeln af farstugbron och småsjunga på en liten visa: *Kom sköna Maji och blicka etc*. Det började redan mörkna, men Sofi satt ännu qvar; ändteligen samlade hon tilhopa sina lappar, sin sax m. m., och reste sig. Under hela tiden hade hon icke sett up åt fönstret; men nu kastade hon en flyktig blick dit: bevis nog, at hon äfven förut visste at någon derifrån betraktat henne. Sedan Sofi gått, föreföll det Uno så innerligen tomt at ligga i fönstret; han slog derföre igen det, och lade sig och tänkte på flickan och hennes upförande. Den lilla visan hon sjungit, ledde honom på betraktelsen öfver sång, och at man deraf rätt ofta kan sluta mycket nog, om man rätt förstår sig på den. Indianernes sånger bevisa stundom hämnd, stundom tacksamhet och glädje; en flickas sång i hufvudstaden, helt annat än en flickas sång på landsbygden, och äfven ganska olika, om den är låg eller hög:

Slå straxt din håg från flickan bort,
Om hon är brunögd tjock och kort,
Med näsan af den hvassa sort,
Och sjunger gält och heter Stina. –

Om hon sjunger falskt med, tänkte Uno. Sofi hade hvarken sjungit falskt eller gällt, och anledningen til hennes sång var ju at behaga honom; fåfängan at tro sig vara älskad, smickrade honom ganska högt, och nästan svor han i sit sinne, at med trohet belöna denna oskyldiga låga; sömnen afbröt dessa reflexioner; mild och välgörande slöt han Uno i sina armar, och framställde under olika drömmar hvarjehanda föremål för den känsliga ynglingen. –

Få saker förefalla mig så ledsamma, som berättelser om drömmar, och det af den enkla orsak, at de gamla gummor, som gemenligen berätta sådane, svårligen i deras vakna tilstånd skulle kunna sätta tilhopa något dugligt, och ännu mindre under sömnen, då troligen tankar alldeles saknas hos dem; det osammanhängande som deri således förekommer, roar likväl mången, och de åhöra dylik smörja rätt gerna. Någon gång förekomma likväl i drömmar, hälst hos unga personer, idéer som ej äro at förakta; deras karakter målas ofta deri för den, som förstår utlera den. Något sådant finnes väl icke i Unos dröm denna natten; dock torde jag för at söka tilfridsställa olika lärares smak, icke alldeles bortlemna den onämnd. –

Morfeus hade, som sagt är, tilslutit hans ögon; hans kind hvilade på hufvudkudden, och den ena armen låg utsträckt på det rosiga cattunstäcket; han sof med et ord sött. Solen stod redan högt på himmeln, och pigorna i köket voro i full verksamhet; morteln slamrade, och Ladugårdsgumman, som utdref boskapen, upstämde med en skarp stämma: *En gång hvad gäller det, när hela marken krälar, och folket liksom gräs begynner titta up*. Uno hörde alt detta i sin slummer, och bildade sig deraf, at den gamla gumman, som han lärt känna i Öfverstens hus, stod med samma kläder hvari han sett henne, midt framför honom och skrek at han var hennes förförare; stundom tyckte han henne nypa sig, stundom rifvas och bitas, och ändteligen fatta uti honom med et par ofantliga händer och dansa vals – han dansade om med gumman och svettades, men det aldrasvåraste var, at han tyckte hennes förebråelser voro rättvisa. Sluteligen ändrades scenen i hans dröm til mer ljuf, och han tyckte sig fira sit bröllop med gumman, då just i detsamma någon börda, som föll i hans famn, oförmodadt väckte honom. Förskräckt tog han emot sig med båda händer, och til sin stora förvåning fann han at det var Sofi sjelf, som verkeligen låg i hans famn.

Orsaken til denna otroliga händelse var ganska enkel. – Flickan hade sagta smygt sig in i Unos rum medan han sof, för at hemta tre par äkta porcellaines-koppar, hvilka prydligt voro upställde på hyllan af et litet laqverat hörnskåp öfver Unos säng; sagta framställde hon derföre en stol utmed sängen, för at från den kunna räcka skåpet; men – huru det kom til vet jag icke, hon hade förmodeligen med större upmärksamhet betraktat ynglingen, hvars häftiga andedrägt tilkännagaf en dröm, än hon betraktat sin osäkra ställning, – i det hon lutade sig framåt, tog hennes öfre del öfvervigten och – durk låg hon der. –

Men länge – det förstås af sig sjelft – låg hon icke qvar; och således icke heller som den förr åberopade

Signe lille, gaf hon sig i något samtal med sin älskare i hans sång. Som en pil sprang hon på dörrn och lemnade Uno, som alldeles var utan begrep om orsaken til detta oväntade äfventyr, at göra sina betraktelser deröfver. –

Nyfikenhet at se honom trodde han snart hafva förlett henne at komma in i rummet, men at komma så burdus i sängen, kunde han icke förklara såsom nyfikenhet; ren kärlek kunde det väl vara, men i alla fall var utbrottet deraf altför ovanligt. Osäker huru han skulle förklara detta, klädde han sig och gick ner. – Husælius spatserade redan på golfvet med sin pipa, då Uno inträdde i rummet. Frun satt vid caffebordet, men Sofi såg han icke til. At fråga efter henne, tyckte han sig just icke äga någon anledning, och hindrades dessutom derifrån genom Husælii begäran, at han i korthet ville berätta sina öden i Stockholm – hvilket han ock gjorde.

Då han berättade huru han undergått sin examen, och på god tro lånat Katturin 25 R:d., skrattade Husælius rätt godt, men då han lösligen kom at nämna sin förlust på spel, blef hans mine mulen, men klarnade åter, då han hörde Unos mening derom, at man alldrig rätt kunde förakta detta tidsfördrif, utan at sjelf hafva rönt dess olyckliga följder. – Jag har, tillade han, mången gång funderat på, om det intet skulle gå an, at redan hos barn på sådant sätt väcka afsmak för spel, at en Informator genast passade på, då de finge några penningar, och straxt spelade af dem alt hvad de ägde.

Nej, sade Husælius, det tror jag knappt skulle lyckas, derigenom blefve de kanske snarare mera begifna derpå, men til ex. at truga dem dagen igenom at spela om ingen ting, väcka dem tidigt om morgnarne och hålla ut sent in på nätterna då de ville sofva, och dervid vara snäsig och elak då de spelade illa; först och främst skulle de derigenom bli ängsliga då kort eller tärning nämndes, långt värre än för Cornelius Nepos, och tillika, om de af naturen vore fallne at bli spelare, skulle de derigenom vinna den öfverlägsenhet, at de alldrig af oskicklighet, som oftast händer, förlorade för stora summor.

Uno funderade på detta och fann det klokt nog, men Husælius gaf honom dock sjelf det kloka rådet, at alldrig, om han blefve fader, göra förfök dermed, utan häldre låta dem deri, som i alt annat, äga fullkomlig frihet.

Pedell torde väl redan vänta oss, sade Husælius, i det han såg på sin klocka. Uno var redan resfärdig; han saknade endast Sofi, af hvilken han gerna ville taga afsked, men då hon platt intet vidare syntes til, nödgades han låta detta vara ogjordt. Husælius tog sin hatt med låga kull och breda sidenhand omkring, satte den värdigt lutande framåt på sit hufvud, och Uno tog sin Casqvette, bockade sig för frun och gick. –

Ju närmare han nalkades Kappellansgården, ju mer blef han brydd för det sätt, hvarpå han skulle upföra sig emot Mari, och kunde alldeles intet begripa, hvad mine hon vid hans åsyn skulle hålla. Ingen ting i verlden kunde likväl gå simplare til. – Mari, som troligen af Pedell fått underrättelse om hans ankomst, och således var beredd derpå, låtsade om ingen ting, och som han varit en alldeles okänd person. I capott och nattmössa satt hon, som den ärbaraste fru i verlden, och tycktes vara ganska hemmastadd på stället. – Den röda bränvinsflaskan, smörasken af glas, rifven ost på en tallrik, med mera som hörde til frukosten, var redan framsatt och i ordning. Pedell söp gästerna til, och sysselsatte för öfrigt hela deras upmärksamhet, ända tils Uno ansåg sig böra fortsätta sin resa.

* * *

9.

Uno hade ännu tolf mil til sit hem, under vägen skulle han, som nu tagit en annan tur, än vid sin upresa til Stockholm, passera staden O**, der han ägde en slägtinge, Fru Tullbom, hvilken han ansåg sin skyldighet vara at besöka. Denna hederliga gumma torde Läsaren måhända icke känna, så framt han ej med henne äger

några särskilta relationer, som äro mig obekante. Hon var Enka efter Öfver- Inspectoren Tullbom, och Hof-Junkaren von Trasenbergs köttsliga Kusin lefde nu med sin dotter af en medeltig förmögenhet, bebodde en stor och rymlig gård, och herbergerade af den orsaken stundom resande. –

Hennes dotter Brita Lisa, eller som hon häldre kallade sig, Brigitte Bibi Tullbom, var et fruntimer af några och tjugu års ålder, något lång til växten; kopporna hade i hennes ungdom skadat hennes hy och det ena ögat, som derigenom var utan all rörelse, då det andra spelade med liflighet omkring, hvilken olycka jemte et eldrödt hår väl gaf henne et mindre lyckligt utseende för verlden; men naturen, som altid ersätter i et hvad som saknas i et annat, hade deremot utrustat henne med öfvertygelse om sit snilles stora företräde framför andras, och då härtil lägges någon kunskap uti Franska språket, och förmåga at kunna läsa hårdt NB. efter orden både uti Engelska böcker och Italienska underskrifter på taflor, samt dessutom en genomträngande hög och skarp fångröst, kunde hon, enligt dess eget yttrande, icke anklaga naturen för styfmoderlig hand.

Lyckligt och väl anlände Uno til O * *, och fick der tilfälle at göra bekantskap med dessa sina slägtingar. – Tullbomska huset var beläget vid stora torget, en gammal brädbeslagen trädbyggning. – Då Uno körde in genom den på gamla sättet öfverbyggda porten, väckte ramlandet af hans kärra gummans upmärksamhet; hon tittade i fönstret genom de små i bly infattade rutorna och såg en obekant resande, hvarföre hon nedsände sin kammarjungfru at öpna den gula gästkammaren i portgången.

Flickan var snyggt klädd och nyttjade bart hår. – Uno tog henne derföre för sin Kusin och hälsade ganska förtroligt. – Af en kapris brukade han sällan kyssa något fruntimers hand; här ansåg han likväl et undantag ifrån denna regel kunna få ske; men gumman som från sit fönster betraktade denna förtrolighet, och intet hatade någon ting i verlden så högt som folk utan ärbarhet, öpnade i vredes mod fönstret och ropade förargad, at hon intet ägde några rum för sådane herrar, utan de kunde altför väl fara in på Gästgifvaregården; der funnes både det ena och det andra.

Et helt annat emottagande hade Uno väntat sig af sin faster; dock begrep han snart orsaken til detta; och hoppades kunna åter reparera sit fel; han gick derföre up til gumman, som vid underrättelsen om hvilken han var, med öpna armar emottog sin Kusin. – Fröken Brigitte Bibi (hon gjorde pretension uppå at kallas Fröken, emedan hennes far såsom Öfver-Inspector vid Tullverket ägt Trotjenares rang) som äfven var i rummet, behagade honom mindre; hon föreföll honom genast såsom litet satirisk, eller som lär vilja säga det samma, afundsjuk och färdig at tadla; hennes stora lärdom och vitterlek, som äfven genast framstack, älskade han ej heller – knappt hade han varit fem minuter i rummet, innan hon lika många gånger nämnt Henriaden par Voltaire och Rousseau's Julie. Om hon någonsin läst dessa böcker, kunde väl Uno icke veta, men som han trodde, utgjorde de åtminstone intet nu hennes lecture, emedan den enda bok han nu uptäckte, och hvilken han betraktade, befanns vara: *Den öfverrumplade Oskulden eller missödet at svälta, öfversättning af C–gh*; äfven berömde hon et förträffligt skaldestycke under titel: *öfver Berget til et odödligt namn*. Uno påminte sig ej något sådant, men kom snart underfund dermed, at hon läst orätt, och sett *Berget* i stället för *Begäret* til et odödligt namn; då han ganska väl kände det. – Franska och Italienska glosor förskönade dessutom hennes tal – hon frågade honom om han cotojerat Mälarn, och då han svarade nej, hvad han hade haft för motive, at i en så vacker saison, manqvera at jouera af så täcka environner o. f. v. Uno fann detta altför charmant, och som han visste, at ju mindre Franska man kan, ju mer använder man den, och tillika, at sådane personer altid äro smickrade af at blifva underhållna i samma ton, använde han alla möjliga termer i sina svar, han berättade derföre, at han velat med en visit regalera sin fordna Mentor, hvilken ansåg honom alldeles som en fils och derföre detournerat, oaktadt vägen varit abominable. Vidare framtrugade han orden Emplette, Messager, benefice och några andra, som göra synnerligt god effect i samtal; dessa hoppades han Fröken ännu icke hört, emedan hon icke användt dem, men at de troligen en dag skulle komma henne til måtta.

Kusin tog väl egenteligen touren til O * * för piqveniqven i afton, frågade fröken efter en stund. – I afton, uprepade Uno, förundrad at man ej funnit tjenligare, at roa sig på något annat sätt en så vacker sommardag. Ja i afton, fortfor hon, det är Sarettes Namnsdag. – Namnet Sarette hade Uno alldrig hört nämnas; som det tycktes vara Franska, trodde han at artikeln la borde läggas til, och frågade, hvilken Mademoiselle La Sarette egehteligen kunde vara – Sarette Winstén. Aha! sade Uno, nej jag måste bekänna, at jag alldeles icke ägde något begrep om någon piqveniqve, men då jag nu träffat så lyckligt, skulle jag visst önska at få bevista den.

Herr Qvickroth är til ställare, sade Fröken Tullbom; om min Kusin så vill, skall jag genast sända til honom efter billett.

Uno hade förut händelsevis lärt känna Herr Qvickrot, och då han dessutom önskade at så bese staden; underrättade han sig endast hvar han bodde, för at sjelf söka up honom. – Fröken beskref detta ganska tydligt, nemligen vid lilla trappan inne på gården hos Rådman Winsténs; dit Uno derföre begaf sig.

Inkommen på Rådmannens gård, såg Uno sig omkring, för at uptäcka den lilla trappan, men fann den icke; endast nära bakporten befanns en sådan, ledande til et litet enstaka rum, byggt på fyra stolpar, hvartil dörren alldrig var läst, utan endast med en hake, då någon var derinne, kunde stängas, och der tyckte han Herr Qvickroth icke kunde bo. Han hörde något ljud ifrån detta ställe och lyssnade; til sin stora harm, hörde han af sin egen vis-fabrik, följande vers med en gemen stämma sjungas derinne

Må andra fritt i gyllene palats, På sidenklädda soffor dväljas, Med mindre krus jag valt min plats, Så god som nånsin den kan väljas. Från hyddans dörr på Patriarkers vis, Jag trötta vandrarn vänligt vinkar, Med nöje delar jag —

Å tig! ropade Uno ganska hårdt, som icke längre kunde styra sin harm öfver ett dylikt auctorligt missöde. – Sångaren tittade fram genom dörren, och Uno igenkände i honom Titulus Qvickroth. Då han således funnit sin man, stadnade han för at andraga sit åliggande, likväl på behörigt afstånd, emedan han ej ansåg stället tjenligt til samtal.

Qvickroth var redan balklädd i hvita silkesstrumpor med vågiga ränder, svarta permissioner, grön frack med små kullriga knappar och sammetskrage, den ingen skulle misstänka tilförne hafva varit karpus, samt med et hår, så upstussadt, at Kejser Commodi egen gullpudrade peruk alldrig någonsin kunnat vara mera prydlig; halsduken tycktes så hårdt tildragen, at blodet sagtades i sit omlopp, och hans hängslen som bestodo, eller rättare bestod (ty det var blott et) af et rödt västgöth-band, så spändt, at jag för ganska mycket ej skulle vilja känna den pina, han utan tvifvel deraf rönte i sin axel. Stolt som en Konung, likväl just icke med någon majestätisk ställning, nalkades han Uno, och antecknade med största nöje hans namn bland de til balen kommandes antal. Angelägne göromål i anseende til högtidligheten hindrade honom at länge stadna hemma, hvarföre Uno snart återvände, för at äfven behörigen kläda sig. Klockan slog snart sju i tornet, och groupper af damer med röda, blå och gula schalar, följde af arriga och trippande kavaljerer, syntes redan samla sig på Rådstugan, midt emot Tullbomska huset. Fröken Tullbom stod äfven redan klädd i sin port, liksom för at låta de förbigående få tilfälle at betrakta hennes saffiansskor och öpna halsduk; Uno ansåg derföre tiden vara inne, och begaf sig äfven up på balen.

Nyfikna pigor, gummor och barn stodo redan i farstun och beundrade de granna damerna. – Fönsterne voro med gråpappersskärmar igenstängde, och brinnande talgljus täflade med de genom hålen på dessa skärmar inträngande solstrålarne om rättigheten at lysa. – Trenne violer, en Bas och tvänne små, stämdes och strökos af Stadens trenne Virtuoser, Klockaren, Orgtramparen och en Skomakare. – De gamla damerna sutto mysande längs ut åt väggarne, och betraktade hvar en sina döttrar, hvilka, långa och korta om hvarandra, voro upställde i en lång rad til Angloise, knuffande och trängande hvarandra, för at, som det tycktes, icke släppa några framför sig. De dansande herrarne stodo likaledes i en lång och krokig rad, stoltast de främste

och litet blygare til utseendet de, som råkat få sin plats nederst. En Löjtnant, den enda Officer på balen, och således ingen obetydlig person, samt Mamsell Winstén utgjorde första paret, och Herr Qvickroth och Fröken Tullbom det andra. Nu klappade han med sina, med hvita handskar prydda händer, musiken drog til, och båda paren lade i väg med ojemna steg salen utföre, ända ned til kakelugnen och tilbaka.

Uno stod ännu vid dörren, men nalkades småningom och betraktade med et nyfiket öga de upställde flickorna af olika längd och utseende, allenast i en enda omständighet fullkomligt lika, nemligen högst lätt och bart klädda. Så många sköna former, som han här på en gång skådade, skulle som man tycker, hänryckt den yngling, hvilken blifvit betagen vid en enda blick, sluten i Fröken Odalsvärds barm; men här hade åskådandet en motsatt verkan, det föreföll honom tvertom, såsom alt det sköna han såg, varit en oduglig vara, exponerad til allmänt åskådande, i händelse någon ville göra sig besvär at se derpå. – Han kom tillika at påminna sig Republikens i Venedig på 1600-talet utfärdade förbud af innehåll, at ingen qvinna finge visa sig på gata, eller i allmänt samqväm med blottadt bröst, utan att, som orden lyda, sjelf erkänna sig för at vara lätt på tygeln; och at (ehuru han just icke rätt förstod meningen af et sådant uttryck) anse alla dessa damer på sådant sätt, kunde icke vara behagligt, då han med sin naturliga kärlek til alla fruntimer, ville anse dem såsom änglar, ämnade at med himmelska rosor blomsterströ vägen genom vårt jordiska lif.

Efter Angloisen började valsen, då Uno kommit til at stå midt på golfvet, så at paren svängde sig omkring honom med vällustiga steg; detta var ej obehagligt at bese, i anseende til den hastighet hvarmed hvar och en skönhet visade sig och åter försvann, men den anmärkningen han likväl härvid gjorde, at han ej velat äga en fästmö bland dessa sväfvande gratier, och följakteligen, at de icke visade sig från någon aktningsvärd sida, kom honom äfven at göra den slutsats, at en karl, som ser en flicka dansa, eller sjelf dansar vals med henne, åtminstone under den stunden svårligen skall för henne kunna bibehålla en fullkomlig högaktning. – – Dylike ledsamma reflexioner, visst icke passande på en piqveniqve och kanske alldrig, gjorde han och stod derföre som en bildstod med et ledsamt utseende, under all den glädje som omgaf honom. Löjtnanten, som af Unos Uniform slutat til hans stånd, och dessutom snart gjort sig underrättad om, hvilken han kunde vara, frågade om han ej skulle dansa; Uno ursäktade sig dermed, at han hade stöflor, och dessutom ej kände damerna. Å strunt, svarade Löjtnanten, det gör ingen ting; det tror jag ock, tänkte Uno, och böd derföre up den fulaste flicka han i hast kunde uptäcka, för at icke få refus. Han fick det ej eller, och marqverade derföre med sin handske en plats til nästa qvadrille. En liten herre med stora bandrosor vid knäna, kastade äfven på samma ställe en smutsig och trasig näsduk i golfvet, och, för at ännu vara mera säker, satte han foten på den, sedan han funnit, at den et par gånger blifvit bortsparkad. Då jag förut liknelsevis nämnt Qvickroth såsom en Konung, borde jag väl icke tiltaga stort mindre för denna, men skall dock hålla mig litet lägre ned. – Således förnöjd som – som – dock, der är omöjligt at taga til mindre, som en Konung, afvaktade han, sin kommande moitié, stolt öfver den plats han hade at tilbjuda; – men o hvilket missöde! Musiken började och ronden slöts af de dansande, utan at den tilförne förnöjda herrn fick vara med. Uno tänkte på intet ondt förr, än han observerade at herrn med bandrosorna utanföre ringen, återtog sin med så mycken möda bevarade näsduk, och at Qvadrillen ändå var fulltalig. Nu begrep han at han olyckligtvis budit up precist denna kavaljers dam, och at hon öfvergifvit sin trogna hoppfulla för en annan. Uno var ledsen öfver den sorg, han tydligt såg sig hafva förorsakat denna lilla, och betraktade med ömt deltagande hans förtviflade mine, och af harmen dubbelt förstorade öfverläpp.

Då qvadrillen var slut, ämnade Uno gå in i et annat rum för at dricka thé, men en långt alfvarsammare sak förestod; den förfördelade Herrns hämndkänsla hade vaknat, och med vreden i sin upsyn, kom han och fordrade satisfaction.

Jag kan intet göra, mer än be om ursäkt, svarade Uno, och försäkra at jag alldeles intet kände at Mamsellen var upbuden af någon annan. Ynglingen blef likväl icke satisfierad af så litet, hans vänner tycktes äfven taga hans parti, och började tala högt om adelig högfärd, guld-tofsar med mera. Uno förstod rätt väl den lilla

afund, som häruti framlyste öfver hans Uniform, men låtsade ej märka något, förr än han kände sig trängd och knuffad, än af en, än af en annan. Med skäl missnöjd öfver et sådant upförande, vände han sig til en af dessa sammansvurne, och undanbad sig alla stötar i ryggen. – Å det är intet så farligt, sade denne, som förmodeligen var tapprast, emedan han trångde närmast. Hvad är det Herrn då egenteligen vill, frågade Uno tämmeligen högt, meningen är väl intet at slåss heller. –

Om herrn har lust. –

Nej, det kan jag just intet säga, men intet fruktar jag stort derför – om intet, tillade han med ironi, för vådan at sända en menniska til evigheten, som intet kan sin Christendom; jag skulle derföre be Herrn skaffa sig et Prest-bevis, innan jag kan anta någon utmaning.

Händelsen började nu väcka upseende, och hade kanhända blifvit af de blodigaste följder, om icke Qvickroth såsom medlare, påfunnit det kloka rådet, at Uno borde dricka brorskål med sina antagonister; hvilket åter fullkomligen försonade dem. Det olyckliga försök han en gång gjort at få dansa, afskräckte honom ifrån alla vidare, och då dessutom qvalmigheten i rummet snart började bli odräglig, smög han sig i tysthet ned på gatan, och fann sig, sedan han å nyo skådat Guds fria himmel, och andats en renare luft, icke mera äga någon kallelse at återvända.

* * *

10.

Tidigt följande morgonen lemnade, Uno O * *, utan önskan at han måtte haft längre tilfalle at der qvarstadna. Då han rest et litet stycke, och från en höjd för sista gången kunde betrakta staden, vände han ännu en gång sit hufvud dit åt, med en half suck öfver våra dårskaper, svagheter och brister, hvarifrån han ej funnit denna stadens innevånare en hårsmån mera befriade, än Residensets. Skjutsbonden vände äfven sit hufvud åt samma led, för at efterse hvad herrn såg men fann troligen ingen ting betraktansvärdt.

Först då Uno mellan de qvistade granarna i parken, uptäckte tegeltaket och de hvita skorstenarne af sin fäderne-borg, blefvo hans känslor gladare, alt fick mera lif, och han började at smälla på sin lata häst, för at äfven muntra honom, emedan han i en sådan sinnesförfattning ej älskade något trögt. Redan föreställde han sig, huru han skulle bli välkommen och träffa alla friska och glada, då han på afstånd uptäckte flere svartklädda personer på farstugbron; hvita handskar prydde deras händer, och långa hvita näsdukar hängde utur deras fickor. En likvagn stod på gården, och hvita lakan hängde för alla fönster. – Hvilken syn! kraftlös neddignade armen, som uplyftat piskan, och den föll overksam emot fotsacken. – At någon inom huset var död, såg han tydligt, alt förvissade honom derom. – Men hvilken? – En olycksalig fruktan intog honom vid åtankan derpå. – Hans far, hans mor, någon af hans syskon; alla voro kära, ingen fick saknas, och någon måste det ändå vara. – Om det ändå vore gamla Mamsell Snut, tänkte han, som visst alldrig förr önskat någon oskyldigs död; denna möjlighet tröstade honom, ehuru svagt, och med hoppet til denna möjlighet, körde han helt sagta in på gården.

Begrafningsgästerne hade emedlertid samlats på trappan, bland hvilka han snart uptäckte alla sina anhöriga, ingen saknades, icke en gång Mamsell Snut, som äfven stod der i Linons Coëffur, svart flanell och dito regarnsstrumpor. – Glad hoppade han af sin kärra, men nalkades ändå med rädda steg. – Hvem är död, frågade han, den första han mötte. – Superkargen, svarade denne. – Hvad är det för en? Nådig Herrns bror. – Uno kunde i hast ej rätt fatta detta, men nöjd at der icke var någon af hans närmaste anhöriga, skyndade han sina steg, och lika som han å nyo återfått alla, omfamnade han med dubbel glädje hvar och en.

Nu inträdde han i stora salen, och fann en den muntraste begrafning i verlden; ingen utom en betjent och den aflidnes hund, syntes på minsta sätt sakna Supercargeuren – alla de öfrige, som större delen alldrig känt

honom, njöto med nöje Cap-vin, Constantia, Ostindiska Sylter och Confecter, dem salig menniskan just tycktes hafva hemfört til sin begrafning. – Sjelfva Mamsell Snut syntes trösta sig med dessa varors njutande.

För Uno var namnet Lars von Trasenberg icke obekant. Ofta hade han hört sin far med saknad nämna denna sin bror, och de många äfventyr man alt ifrån barndomen berättat honom om sin Farbror, hade gjort för honom detta namnet ganska påräknadt. Den aktning, hvarmed han nu af alla nämndes, orsakade äfven hos Uno det fördelaktigaste begrep om den aflidne. Då han sedermera hörde innehållet af Testamentet och den til fattiga flickors upfostran anslagne summan, blef han innerligt glad öfver tänkesätt, så öfverensstämmande med hans egna. Unga flickor voro honom så kära varelser, men tyvärr! hade han funnit, at de af en annan orsak äfven stundom voro det för andra. Ofta hade han under sit vistande i Stockholm, vid åsynen af en liten vacker tiggareflicka, som då och då infann sig på Källaren Förgylta Krediten, med smärta betänkt hvilket osällt men säkert öde henne förestod. – Små tiggare-gossar deremot snäste han snarare, emedan han visste, at de alltid, på et eller annat sätt, skulle slå sig igenom. – Den i testamentet äfven omnämnde Beata Warning, hade han alldrig hört nämnas, och frågade derföre sin far hvilken hon var; Hof-Junkaren kände henne ej eller, endast at hon förmodeligen varit en älskarinna, som hans bror öfvergifvit – då testamentet blir infört i Tidningarne, tillade han, få vi nog reda på henne. – Denna gissning påminte Uno händelsen med Husælii halfsyster Beata; namnens likhet, och at hennes älskare begifvit sig utrikes, tyckte han vara så besynnerligt sammanträffande omständigheter, at, om icke hans afledna Farbrors upförande af alla varit kändt som fullkomligt hederligt, och icke öfverensstämmande med den persons, hvilken Husælius omnämnt, skulle han nästan i henne trott sig finna detta fruntimer.

Den nya förmögenheten i huset sysselsatte snart hela familjen; Friherrinnan var i synnerhet road af at uptaga ur de stora packlårarne hvad der kunde finnas, Théer, Ostindiska tafter o. s. v. Dyrbara målningar på glas, laqverade Askar, Snäckor, Porcellaines-figurer, som barnen fingo, och dylika saker af större och mindre värde, prydde alla rum.

Hof-Junkaren von Trasenberg var förut, just icke, för at nyttja Grefve Beniowskys ord om en viss Rysk Hof-Junkare, fameux par sa misere, men dock endast lagom bergad, hvilket nödgat honom at lefva på en tarfligare fot, och utan någon öfverflödig betjening. Då han nu i en hast blifvit verkligt rik, ansåg Friherrinnan, som kanske med alla sina dygder hade en liten släng af fåfänga, lefnadssättet böra förändras. – En Jockej til ex. upkläddes genast med stora ryska byxor af lärft, til en början hemmafärgade i en brillant Safflor, gul späns prydd med silfver-kantiljer, och ljusblått bälte och krage; en skatstjert och några påfogelsfjädrar togos tils vidare, i brist af Sultan, och fästades i turbanen. För at göra denna pitoreska figur ännu mera förnäm, försökte man en dag, at medelst målning af svart färg, förvandla honom til en morian, men då utseendet ej svarade emot önskan, inskränkte man sig sedan dertil, at endast måla moustacher och pipskägg på gossen. Så utrustad kunde han någorlunda passera, at bära in och omkring den nya Thé-servisen. At han af ovana vid dylika göromål, och at gå med stöflor, första gången halkade och slog sönder altsammans, är mindre otroligt, än Sofies fall i Unos säng, hvilket ändå säkert ingen dragit i tvifvelsmål. Kusken (f. d. drängen Petter) pryddes äfven med en stor krage af Vargskinn, oaktadt han midt i sommaren kunnat berga sig utan något så varmt plagg.

Uno som såg alla dessa förändringar, utan at just gilla dem, gick emedlertid i sällskap med Assessor Trög, och philosopherade med honom. Denne, en medålders man, promoverad i Jena, och följakteligen berest, var en riktig Polyhistor; allting kände han, och allting hade han läst. Om man til ex. med alfvarsam upsyn frågade honom, om han läst den eller den boken, om den än alldrig funnits, svarade han med en mystisk mine et *ja,* hvars betydelse man kunde förklara til bokens förmon eller nackdel, huru man sjelf ville. Vid et närmare påträngande kunde han sedan förträffligt reda sig med at uprepa hvad den andra sagt, och blott gifva samma ord en annan vändning. – I matlagning eller köksvettenskapen låg likväl Trögs största styrka.

Saucer, ragouer, stufningar, och med et ord, få anrättningar kunde lagas i hans smak. Underligt var visst icke heller det, då han under sina resor i Pommern, bland annat läckert, fått tilfälle at äta stufvade syrsor med Indisk peppar, utan motsägelse bland de aldrafinaste kötträtter i verlden; dessutom, ehuru han just icke skröt deraf, kunde han äfven med skäl nämnas för Rafflologiæ & Gråpojseos Doctor, och minst Licentiat i alla andra spelvettenskapens grenar.

Et från barnaåren erhållit högt begrep om denna mannens kunskaper och ovanliga lärdom, hade så fästat sig hos Uno, at han med största upmärksamhet afhörde hans lärorika tal, och sällan kom på den tankan, at han möjligen kunde taga felt i sit omdöme. Den Resebeskrifning genom Sverige Assessor Trög utgifvit, hade Uno väl alldrig stått ut at genomläsa, men då han sett den med beröm recenserad, vågade han icke ens derom hysa några omilda tankar. Ingen må för en dylik blind tro förtänka Uno; fördomar äro ej så lätta at utrota, och ty värr nödgas jag erkänna, at han ägde många flere, til ex. om han om morgonen händelsevis råkade at taga sin väst afvig, eller knäppa den snedt, blef han altid litet rädd, at någon förtret den dagen skulle hända. – Men, detta hör icke til saken; han värderade således Assessorn, och hemställde derföre ofta til hans afgörande sådane frågor, dem han ej sjelf kunnat reda. Supercargeuren Trasenbergs upförande och testamente voro ibland dessa; åtankan derpå, at Husælii syster möjligen kunde vara samma person, som Beata Warning, hade kommit honom at betrakta saken ifrån en helt annan synpunkt, än han först gjort. Jag nekar icke, sade han en dag, at en dylik gåfva, som den til et troligen fattigt fruntimer, är en ganska ädel gerning likväl måste anledningen dertil ej varit så alldeles klanderfri. Min Farbrors upförande emot detta fruntimmer, har säkert varit ganska felaktigt, och troligen var den andra dispositionen äfven blott för at med penningar, dem han ej mera behöfde, söka blidka sit onda samvete; och jag fruktar, at et sådant hjelpemedel intet är tilräckligt, för at tilvinna någon namn af en rätt ädel man.

Nej, sade Assessorn, som gerna alltid började sina svar med nej, emedan han ensam ville afgöra hvarje sak – deri har Herr Sekreteraren åter orätt; det passar intet at så granska en berest och kunnig mans gerningar; om hans upförande varit så eller så, angår det ingen, och dessutom, om en annan tror sig hafva handlat förnuftigare, torde det endast komma af lyckan, at han alldrig varit i frestelse, eller Complexional-Philosofi; men alldeles intet af någon styrka. Mången så kallad dygdig karl, torde af ren dumhet intet kunnat begå de fel, som han klandrar hos andra. För öfrigt får man alldrig tala illa om de döda.

Uno teg efter denna skrapa. Det sista, hvarföre en afliden skulle dömas mera skonsamt än de lefvande, kunde han likväl alldeles intet begripa.

Et bud ifrån Friherrinnan kallade Assessorn nu, och afbröt hans föreläsning. Hon hade fått någon åkomma, hvarföre han skyndade sig; men fann den af ingen särdeles betydenhet. Likväl, såsom tilkallad, ville han ej vara umbärlig, och började derföre, sedan han känt på pulsen och betraktat tungan, at examinera henne om sjukdomens natur. Hon klagade öfver förkylning och en revolution i magen, den hon trodde sig hafva fått derigenom, at hon varit nog oförsigtig, at sätta sig på kalla sätet i köket. – Assessorn trodde icke detta vara orsaken, utan, snarare at hon blifvit kall upifrån. Rätta orsaken torde han kanske snarare bordt söka i den omständigheten, at en Medicus tilfälligtvis fanns i gården. Han föreskref således åtskilliga saker at taga in, hvilkas blotta namn voro svårare än hela sjukdomen. Kanske något amollierande, frågade Friherrinnan, för at komma ifrån dyfvelsträcken. Nej Gubevars tvert om, sade Assessorn, men – men litet mixtura Simplex en 30 droppar på en sockerbit, och sedan fläderthé för at svettas, (det gjorde hon nog ändå) och en påse med Krusmynta på magen, om sådant fins til hands – jo i garderoben. – En beställsam kammarjungfru sprang dit, men återkom med något helt annat; han gick derföre sjelf in i Friherrinnans hemliga hand- och lif-kammare; der fanns ock obeskrifligt många saker at välja på: et porcellains-kärl, en korg med bomull, en talrik med crême, en svart silkesvante, en spilkum med kall ölost, en burk med piller, en flaska Hoffmans och en dito med Printzens gula droppar, sidenlappar, silkesstrumpor, rifjern, Coëffurer m. m., alt på et bord. Bland alt detta uptäckte han äfven et Théfat med rifven pepparrot, hvilket han tillika med krusmyntan tog, för at

begagna. – Under det han tillagade pepparroten med salt och ättika at lägga under fötterna, yttrade han sin tilfridsställelse öfver Friherrinnans tålamod, som utan den minsta klagan fördrog sina krämpor. Hon, som nu, af ängslan öfver alla tilrustningarne och pepparrots-lukten, glömt hela revolutionen i magen, men emedan så stora anstalter gjordes, tyckte sig böra agera sjuk, började verkeligen tala ur en så ömkelig ton, at hvilken som hälst händelsevis sett denna scen, hade säkert trott döden oundvikelig.

I en sådan ställning hade Assessorn inom en liten stund bringat den friska Friherrinnan, som kanske icke eller mer kommit up af sin sjuksäng, så framt hennes Läkare icke lyckligtvis dagen derpå nödgats lemna henne til den opromoverade naturens enkla biträde.

* * *

11.

Uno sammanställde så i sit sinne idéen om Beata Warning med Kyrkoherden Husælii syster Beata, at han verkeligen började tro, at de möjligen kunde utgöra en person. Visst förekommo några omständigheter, dem han icke kunde förklara, men dem slarfvade han öfver, och gjorde sig snart med denna tanke så förtrolig, at han vid åtankan på den unga Sofi, alltid ansåg benne såsom sin Kusin. Läsaren, som utan motsägelse är långt förnuftigare, torde til och med någon gång fallit på den idéen, at dessa damer voro samma person, och tilräknar förmodeligen således icke Uno detta misstag, ty et sådant var det verkeligen.

Föranledd af denna förmodan och begäret at derom blifva förvissad, samt dessutom en viss hemlig längtan, at få höra om Sofi sedan han rest kommit til rätta eller ej, beslöt Uno at åter besöka Husælius, och valde dertil tilfället af Assessorns resa, med hvilken han derigenom erhöll sällskap ända til O * *

Tidigt om morgonen hade dessa herrar afrest i hvar sin Chäs, utan at de njutit annan frukost än et par koppar Thée; de voro derföre ej alldeles utan begärelse til mat, då de omkring kl 3 skulle passera Gustafsdahls Säteri, tilhörigt f. d. Lieutenanten m. m. Friherre Stjernbock. Uno, som med välbehag betraktade de rykande skorstenarne på Slottet, och dervid påminte sig spiselden, vid hvilken flickorna på stället nitton är tilförene låtit en gumma profetera underliga öden, ropade ifrån sit åkdon, hvilket rullade efter Assessorns, Herr Assessor! tänk om vi skulle resa in! middags stunden lär förmodeligen just nu vara inne, och en aptit-sup skulle komma rätt väl til pass. Vi känna ju Baron båda två, och dessutom är det väl omöjligt at vi bli ohöfligt emottagne.

Sagdt och gjordt. – Herrarne reste in, stadnade med åkdonen på stallgården, och vandrade sedan up, oaktade den stora rapphöns-hunden på trappan skällde et par grofva waw! waw! emot dem. Måltidstiman var, efter Unos gissning, redan inne. Baronen jemte et talrikt sällskap af främmande, hans svåger Öfverste Odalsvärd med dotter ifrån Stockholm, samt flere af ortens Ståndspersoner och Bruks-Patroner sutto redan til bords. Det oaktadt, läto de resande ej afskräcka sig, utan inträdde i matsalen genom deux battans, dem en lakej (på hvars liveri minst 300 bockar paraderade), med mycken sturskhet öpnade.

Baronen och Baronessan gjorde en liten bugning och hälsade dem välkomna, befallte genast en betjent duka vid et särskilt bord, emedan det ej var rum vid det stora. Informatorn i huset, Kandidaten Jäppsell, lemnade likväl sedan sin plats åt Assessorn. – Assessor Trög tar ju intet bränvin, frågade Baron, liksom han varit förvissad at Uno ej kunde göra det. Uno tog likväl stundom, och önskade just nu at få en aptit-sup, men nu kunde han svårligen begära, utan satte sig ändå jemte Kandidaten, vid sit bord. Risqvist! ropade Baron til lakejen, och såg åt lilla bordet, sätt fram glas åt herrarne der, och slå uti vin. Betjenten tog åt buteljen som stod framför Baronen. Å nej! sade han sagta med missnöjd mine, den buteljen som står der borta i fönstret! ser ni intet, at det här är gula lacket?

Uno märkte alt detta, men sade naturligtvis intet, utan höll sit sämre röda vin til goda, och betraktade med

förundran de Sfinxer och Satirer, som voro målade på väggarne, så naturligt gjorde, at icke ens en bonde kunnat misstaga sig om deras kön, samt, den moderna inrättning Baron låtit göra på ena väggen, nämligen en lucka, hvarigenom maten instacks. Nog trodde Uno at detta var för at directe få den varm ifrån köket, men då Kandidaten underrättade honom, at detta just var beläget på andra sidan om Salongen, kunde han ej rätt förstå nyttan deraf. Snart vändes likväl hans upmärksamhet på mera interessanta ämnen. Conversationen vid stora bordet hade hittils varit om hvarjehanda allmänna saker, men nu kom Friherrinnans lilla mops at utgöra ämnet. Hon berättade huru tänkande han var, och hur han en gång alldeles som en menniska stått en half time och krafsat på dörren, för at komma ut i et angeläget ärende. – – Herre Gu! ropade Fru Skral, förvånad öfver så mycket förstånd hos en hund.

Uno, hos hvilken den stora hunden ställt sig, liksom för at räkna de bitar han förtärde, tyckte sig icke finna samma menniskoförstånd hos honom, emedan han på flerfaldigt sätt besvärade dem som sutto nära.

Dörrarna öpnades och bålen bars in, Baron tog befattningen dermed och rörde flitigt med slefven, at sockret skulle smälta, smakade litet, fann den lagom söt, och glasen buros omkring. Hvarjehanda roliga skålar hade redan blifvit druckna och, Fröken Odalsvärd slutat sin sång, då Baron, med sin vanliga munterhet, proponerade en skål för Bruks-Patroner, nemligen: Grufvornas undergång och Hamrarnes fall.

Patron Skral, som minst 20 gånger hört denna bergsmanna skål, skrattade af alla krafter åt det qvicka deri, och uprepade den åt sin granne, hvilken äfven skrattade, och så gick den laget omkring; endast den gamla Bruks- Patron Frycksdal begrep ej meningen deraf. – Får den här conjuncturn stå, sade han, så lär det väl gå på det sättet, och vi bli tiggare allesammans; men det är naturligt, så länge utlänningen får föreskrifva oss lagar, som är vårt eget fel. Utlänningen skall ta mig den och den ha vårt Svenska jern, kosta hvad det vill, det är bara saken, at ingen har rygg at hålla på sin vara, men ta mig – skall han icke få vänta på mit jern i år, mina 200 Skepp:d få ligga i boden så länge, få se hvem som blir narrad, han eller jag. Ja, Amerikan skall ha vårt jern, afbröt Bruks-Patron Glanshammar, för hvart vill han komma med det Engelska; den verldshandelsförstörarn, jag må intet bättre säga, Engelsman, han valsar ju alt sit jern, och intet duger det til skeppsbyggeri, men si saken är den, som bror Frycksdal säger, vi ligga i köpmans händer, och köpman ligger i utlänningens klor.

Baron nickade sit bifall til alt detta, och tillade, at han just sagt detsamma åt en viss betydande man, hvilken äfven alldeles varit af samma tanke.

Damerna tycktes ej vara roade af denna conversation, och det ursäktar jag dem gerna. – Friherrinnan sköt derföre på sin stol, och måltiden slutades. Nog såg Uno ännu forskande efter melonen, men som den redan var förtärd, fick han blott glädja sig af hvad han sett.

Sedan Caffe var druckit samt Patronerne jemte de öfrige Herrarne vandrat ut för at bese den nya Tröskmaschinen, byggd efter en nyligen utkommen beskrifning med planche, och Uno ensam qvarstadnat hos damerna, utom Kandidaten Jäpsäll, hvilken jag icke vill räkna, ty han stod och vände ryggen emot den kalla kakelugnen, och sade intet – skämtade man och skrattade på sällskapets bekostnad, hvarvid Fröken Constance sökte härma Patron Frycksdal, huru han hostade och fnös med näsan.

Å nej! du kan intet, ropade Fröken Odalsvärd, så här! – Nu härmade hon honom i sanning ganska likt, hon kunde nysa och hosta som han, taga snus och dervid stöta til näsan, samt til och med snyta sig alldeles på samma sätt som han.

Och Auditörn då, inföll Friherrinnan, den fatala skånska dialecten kan jag platt intet tåla. – Nej gu kan jag ej. –

Fröken Laura. Nej Tante kan intet rätt, man skall gnälla värre. – Men Gubben Skral då med sina fötter, så

här: (nu haltade hon med en admirabel skicklighet) tala något til mig Constance, så skall jag svara som han.

Fröken Constance. Har Herr Bruks- Patron stor Ladugård på Skralfors?

Fröken Laura. (stammande) O–obetydlig min Nådiga Frö-öken, och så o–olyckligt med kreaturen, som sans compareson blifvit besvärade med o–ohyra. – Och frun då? Jag har alldrig sett något så komikt, som den fru Skral, (nu satte hon sig i soffan och minauderade så lyckligt likt, at hon såg nästan fulare ut än gumman sjelf). Det ginge ändå an, om hon intet hörde så illa, och beständigt frågade om hvad man säger. Folk som höra dåligt, borde alldrig få komma in i något sällskap; kan något gemenare ges, än då en sådan person frågar om, och nödgar en at repetera et förfluget ord, som möjligtvis kunnat vara litet dumt, och man således platt intet kan vara road af, at säga om två – tre gånger.

Fröken Constance. Ja hon är för ledsam, men han är intet bättre med sit eviga jakande til allting.

Uno satt och afhörde detta. Visst skrattade han, men ej så hjertligt som Kandidaten vid kakelugnen, hvilken ibland frustade til med full hals. – Han var ej rätt nöjd med at så förlöjliga et nyss utgånget sällskap, hälst hvad deras kropps-brister beträffade. När jag väl är ute, kommer nog turen til mig, tänkte han, och vågade derföre at litet taga de förlöjligades parti, i hopp at någon annan menniskovän, vid et dylikt tilfälle, skulle visa honom samma återtjenst. – Bruks Patron Skral, sade han, är säkert en i grund hederlig karl, det är blott ovana at vara ute i verlden, som kommer honom, at af et oriktigt begrep om höflighet, svara ja til all ting.

Det måste jag säga är en rätt malplacerad artighet, sade Friherrinnan, man kan ju på sådant sätt omöjligt underhålla en conversation, och det är i sanning rätt svårt ibland, at finna up hvad man skall säga åt en främmande person; svarar han sedan endast ja eller nej, så står man der igen.

Herr von Trasenberg lär intet vara road af satir, sade Fröken Laura, med en verkligt satirisk mine.

Uno var redan förut vid mindre gladt lynne, och detta muntrade honom visst icke. Jo, svarade han långsamt, litet förlägen huru han skulle kunna reparera sit fel, och vända saken på en god sida; lyckligtvis kom han ihog, at härmning någon gång kan vara af nyttiga följder, på det sätt använd, som någon gång sker i Constantinopel; han berättade derföre en anecdot, huru, då en person der offenteligen härmade Stambol Effendisri, denne af en händelse stötte på den verklige, hvilken med mycken höflighet hälsade på sin föreställde person, och derigenom säkert såg sin löjligaste sida, den han kanske alldrig eljest känt.

Par conseqvence ligger felet då deri, at Bruks-Patron Skral intet var närvarande, sade Fröken Laura med samma mine. – Uno fann detta samtal alldeles intet roligt, och sökte derföre åter up Assessorn, för at få fortsätta sin resa til mera välmenande folk.

Nu vore kan hända tiden redan inne, at det interessanta i boken borde synas til, och den unga oskyldiga flickan jag omnämnt, framträda; det skulle verkeligen ock ske på det sättet, om icke et tilfälligt hinder kommit mig i vägen. – Jag hade, nemligen tänkt, at på samma sätt, som Författaren til Äfventyraren Aschenbrenners lefverne gjort, låna et eller par Kapitel ur någon god Roman, och ingen skulle sedan kunna neka, at det funnes dras af en god Författare i Uno von Trasenberg, emedan de vore stulna; men olyckligtvis är min tilgång på böcker för närvarande så ringa, at jag ej äger flere än tvänne, nemligen Göranssons Is Atlinga, samt 2:dra Delen af en gammal Tysk bok utan titelblad, och at låna ur dessa, passar icke rätt bra; jag vågar derföre anhålla, at Läsaren sjelf, så der emellanåt, täcktes titta i någon annan bättre bok, för at höja värdet af min, och på det jag ej måtte altför mycket trötta med det föga återstående af min hjeltes enkla öden.

* * *

12.

På Stora Fjollinge Prestgård hade allting en liten tid efter Unos afresa derifrån gått i sin vanliga ordning, endast Sofies tankar tycktes hafva fått en annan riktning. Ofta gick hon nu de vackra sommaraftnarne ut åt landsvägen til en liten skogsbacke, der hon vanligen satte sig i gräset och plockade blad af prästkragblommor, för at se om hennes önskningar skulle upfyllas; långt in på nätterna dröjde hon på detta ställe, och svärmade i sina tankar med den älskvärda ynglingen, och återvände först sent med långsamma steg. Detta är ren och oförändrad sanning, hvarföre det utan tvifvel skall förundra Läsaren, at då Uno en natt återsåg Sofi, han fann henne i en Officers armar öfverhopad med dess kyssar.

Sent anlände Uno til Fjollinge Gästgifvaregård, emedan dröjsmålet på Gustafsdal uppehållit hans resa. Klockan var redan öfver 10, och således så långt lidit på natten, at han ej ville resa up til Prästgården, utan beställde rum på stället. – Medan en flicka bäddade hans säng, gick Uno ut, för at under en liten spatsergång up åt Kyrkan, göra sina betraktelser och njuta den sköna aftonen.

Det var en lördagsqväll, bygdens unga drängar gingo putsade i blå eller randiga så kallade västtröjor, nya gula skinnbyxor, blå eller rena hvita ullstrumpor med röda strumpeband, och nya filtmössor omkring knutarne i byn i friareärender, för at söka up hvar sin lördags-älskarinna, på Sweitziska böndernes sätt. Vid slänggungan på en backe, hade byens öfriga ungdom samlat sig, och Uno betraktade huru raskt drängarne svängde gungan i höjden, hvari tvenne pigor i lintygsarmarne sutto skrikande för hvarje förnyad svängning, som våldsamt fladdrade deras korta kjolar. För at icke på något sätt störa dessa glada nöjen, fortsatte han sin vandring ut åt vägen, betraktande med et philosophiskt öga de i sina små byar flitigt och arbetsamt borrande Scarabeerna. – Sysselsatt en stund härmed, kastade han sedan en forskande blick åt Prästgården, i det han ämnade sig återvända, – men, hvilken oväntad syn mötte hans öga – på något afstånd uptäckte han, i den lilla björkbacken, en Officer, som med värma omfamnade och kysste den unga Sofi, och hon, spak som en herdinna, sökte icke afvända dessa djerfva anfall.

Förvånad öfver denna syn, stod Uno lika som förstenad. Minnet af Sofies underliga besök i hans kammare, framställde sig nu för honom i et obehagligt ljus, och förargad öfver sig sjelf, och den passion han i denna stund hos sig uptäckte, återvände han tyst och sluten til Gästgifvaregården.

Medan Uno sömnlös vänder sig i sin halmstoppade säng, och förgäfves grubblar på en förklaring af hvad han sett, bör jag ej hålla Läsaren i okunnighet om, hvilken Officern egenteligen var, och orsaken hvarföre han så eldigt kysste Sofi. Hans namn var Odalsvård, en bror til Öfversten, och ingen annan än samma fordna yngling, hvars kärlekshandel med Beata, Husælius berättat, och således Sofies egen far. Hans öden voro i korthet följande: I unga år hade han, som son i huset, der Sofies mor blifvit upfostrad, lärt känna och värdera, samt snart fattat en verklig kärlek til henne. – Kärleken, som, många gånger, ganska poëtiskt sagt, gör den vise til et får, fåret til et lejon och så vidare, kunde följakteligen äfven göra Löjtnanten blind för de följder en förhastad förlofning med en fattig ofrälse flicka kunde medföra, och den hade just denna verkan. – Smickrad af Löjtnantens artigheter och säker om fastheten af hans eder, sökte flickan icke qväfva den verkliga kärlek hon hyste för sin tilbedjare, och hennes oskuldsängel vek bort under en enslig aftonpromenad.

Det var en stund efter måltiden en vacker afton i Junii månad 1783, då Löjtnanten under sin semester vistades på landet. – Beata sprang på gården och kastade en liten papperskula åt en liten hund at leka med, Löjtnanten betraktade flickan leende – hundvalpen tog i detsamma Beatas hoprullade handskar i munnen och sprang ut genom porten, Beata följde efter så fort hon hann och ropade Löjtnanten til hjelp – alla tre, Beata med floret i handen efterst, hunden främst och Löjtnanten näst honom sprungo nu så fort de hunno ut åt landsvägen. En gång fick Löjtnanten tag uti handskarne och lemnade dem til flickan, men hunden hoppade up, ryckte dem af henne och lade af. Ändteligen fingo de å nyo fatt på honom i en löfhage tätt

beväxt med unga björkar, der Beata utmattad nedkastade sig i gräset – hennes barm häfdes våldsamt under en svart genomskinlig florshalsduk. – Löjtnanten stod utmed och vågade knappt se dit åt och en suck framsmög sig ur hans bröst – hänryckt kastade han sig för hennes fötter och svor henne som maka en evig trohet.

Förvissad om sin älskares trohet, lefde Beata obekymrad til höstens annalkande; den uptäckt spågumman då gjorde har jag redan haft äran berätta, äfvensom det bref hon då genast skref och ej fick besvaradt. – Orsaken dertil var den, at brefvet af misstag ankom til Löjtnantens bror, också en Löjtnant, hvilken just då vistades hos sin tilkommande Svärfar Grefve Gyllenorder. – Han var frånvarande då brefvet kom; man betraktade det – – från et fruntimer är det, sade hans fästmö och betraktade det med större nyfikenhet – Gamla Grefvinnan (hon som var Hof-Fröken då Drottning Ulrica Eleonora upsteg på thronen 1719) var icke mindre nyfiken, hon vände brefvet på alla sidor, krökte det och instack tvänne fingrar deri, för at åtminstone få se något, höll det emot en spegel, för at kunna läsa det som slagit igenom papperet, men alt lika fruktlöst. Huru hon på detta sätt vände det fattiga brefvet, brast sigillet, och då var naturligt att det skulle läsas – nu tog hon sina glasögon, höll dem med ena handen fast vid näsan, emedan de voro litet sönder, Fröken ställde sig bakom sin grande mere och sträckte sin vackra hals lik en gås (hvit Nb.) öfver hennes axel, för att äfven se; och, gemensamt läste de – – – innehållet känner Läsaren redan, och sällskaps-Mamsellers skrifsätt är dessutom så likt den ena den andras och äger sällan något annat märkbart, än att deras bref aldrig dateras och alltid börjas med *men,* att jag för stilens skull icke anser det mödan värdt att här införa.

Fröken Gyllenorders och gamla Grefvinnans bestörtning vore mera värdig at måla, om sådant stode i min förmåga – Den bedragarn! den skurken! ropade gumman; hela huset kom snart i alarm; Grefven och unga Grefvinnan fingo höra uptäckten, en kammarpiga lyssnade vid dören och förkunnade den i köket, och så vidare. Fröken satt blek i soffan, men fick snart den lifligaste färg tilbaka, och sällan rasar den förolämpade oskulden så, som Fröken Gyllenorder. – Namnlös var hennes vrede, och gruflig den ed hon svor att hämnas.

Den Löjtnant Odalsvärd, til hvilken brefvet rätteligen var ämnadt, kunde ej få någon kunskap om allt detta, emedan han tilbringade sin tid i O * *, sysselsatt med helt annat. – En obetydlig ordväxling emellan honom och en annan Officer, rörande ungefär samma sak hvarföre Uno blef utmanad på duell, nämligen, företrädet til platsen i qvadrille, hade genom tjenstaktigt biträde af extra näsor kommit till smädande uttryck dem emellan, och då båda parterne ägde karaktär, det vill säga styrka at hålla ut, utan at öfvertänka om felet är på egen sida eller ej, blef följden en ordentelig utmaning på pistoler, och olyckligtvis träffade Löjtnantens första kula, och den andra Officern föll död till jorden.

Utan dröjsmål hastade Löjtnanten öfver gränsen; antog sedan tjenst i Frankrike, vistades der under revolution, följde med Bonaparte till Egypten, med en Turkisk fregatt till Jaffa, svärmade om i det heliga landet, ristade sin Beatas namn i Barken af cedrarne på Libanon, och vände sluteligen efter 17 långa år åter hem til sitt Fädernesland, säker att duellen efter så lång tid skulle vara glömd, men osäker om hans Beatas hjerta, lika troget som hans, ännu endast klappade för honom.

Hans första göromål blef derföre at söka finna sin älskarinna, om hvilken han först ämnade söka uplysning vid Gustafsdal, och derföre genom natt och dag fortsatte sin skyndsamma resa. – Händelsevis passerade han Fjollinge en afton stund just då Sofi ämnade sig återvända från sin aftonpromenad; hennes öfverraskande liket med bilden i hans hjerta fäste hans upmärksamhet, han frågade flickan hvilken hon var, och igenfann i henne sin dotter; just i detta ögnablick hade Uno sett honom, och ingen lärer undra at han, som derom ej ägde den minsta aning, skulle finna Scenen oförväntad.

At den äldre Löjtnant Odalsvärd lätt förklarade misstaget med brefvet hos sin fästmö, är så mycket troligare, som han verkeligen blef gift med henne, och då en beskrifning om huru detta tilgick dessutom skulle leda mig för långt ifrån min hjelte, torde jag få bespara mig den mödan, och i stället få upsöka Uno, för att

ledsaga honom til prästgården.

Men hvad skall Husælius säga, sade Uno för sig sjelf, då han får höra at jag legat på gästgifvaregården och icke så gerna farit up til honom; jag kom så fent, det är sant, men jag var ju en gång nära vid gården och vände om, detta måste jag förtiga – med dylika tankar sysselsatt begaf han sig på vägen til prästgården. – En gammal gumma med en plåster-lapp öfver näsan, som med sin staf i den ena handen och en pose på ryggen, vandrade ifrån gård til gård, satt vid vägen och framräckte sin darrande hand, för at få en almosa. – Uno betraktade henne, men bortvände ansigtet af missnöje vid åsynen af plåsterlappen; redan var han förbi, då han å nyo kastade en blick på denna olyckliga varelse, som med en djup suck ännu utsträckte sim förvissnade hand. En ovilkorlig rysning genomilade Uno, han ångrade sig at han utan hjelp gått henne förbi och påminte sig den vackra versen:

Ömmen ej för dygden blott,
Uti nödens armar sluten;
Tung som klippan är den lott
Vara brottslig och förskuten

Han vände derföre åter till gumman och gaf henne en almosa, samt frågade hvar hon var hemma. – Gu nå' mig, svarade hon, jag är intet hemma någonstans, jag går omkring och tigger mina smulor af barmhertiga menniskor. – Om ni kommer åt den trakten, sade Uno med medlidande, så gå intet förbi Anneholm. – Anneholm, uprepade gumman med en djup suck, har nådig herrn bekanta på den Herrgåln' – ja sade Uno min Far bor der – är Herrns far Hof- Junkaren von Trasenberg – ja känner ni honom – Nej, sade gumman men tårar fuktade. hennes röda ögon, Uno såg detta och undrade derpå, han frågade henne derföre något närmare om orsaken till hennes rörelse vid detta namn och hvad hon sjelf kallade sig –

Mitt namn har herrn visst alldrig hört, sade Gumman, jag heter Beata Sydén. Likt en blixtstråles sken genom åskmolnet, uplystes hastigt i Unos själ hvilken hon var. – Har ni alldrig kallat er Warning, frågade Uno med sväfvande röst –

Jag bör icke längre besvära Läsaren med detta samtal; nog af: hon var verkeligen Beata Warning och tillika en annan okänd person, nämligen Maries mor; Uptäckten af detta senare vore äfven för vidlyftig och tröttsam att meddela; jag vill endast i korthet berätta, att Pedell innan det ännu var bekant hvilken betydlig förmögenhet genom Supercargeurens testamente tillhörde Gumman och hennes dotter, redan tagit Mari till ägta och att han, stolt öfver sin rikedom, nu nedlade sitt Embete och flyttade till Skrikarhyttan i Wermland; der han än i dag som bergsman mår ganska bra, röker Norrska Tobaks-blader och fägnar sina vänner med ett förträffligt Öl ur måladt trädstop –

Uno lämnade snart Pedell, till hvilken han följt Gumman, och fortsatte sedan sin vandring under allvarsamma betraktelser till Kyrkerrgården. Här väntade honom et gladare upträde; alla voro lyckliga, och han, en af dessa goda, som deltaga i andras glädje, nöjt med sällhet åsynen deraf.

———

Så slutade et af de orediga manuscript, som händelsevis föllo i mina händer. Sanningen att säga, förstår jag icke om deri ligger något ondt; skulle så vara och jag får minsta snus derom, skall jag åtminstone bränna de återstående, som då utan tvifvel äro af samma art och beskaffenhet.

* * *

Digitaliserad av Litteraturbanken.

Konverterad av Arkivkopia och publicerad på https://arkivkopia.se/sak/littbank-CederborghF_UnoVonTrasenberg2.

Filen skapad 2018-12-13 18:19:33.333106